

Sygn. akt V U 1252/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 3 listopada 2015 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt V U 1252/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 listopada 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy J. K. prawa do emerytury, wskazując w uzasadnieniu, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. udowodnił jedynie 1 rok, 7 miesięcy i 21 dni pracy w szczególnych warunkach wobec wymaganego okresu 15 lat takiej pracy. Zakład podał, iż nie zaliczył do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach pracy wnioskodawcy:

- w Przedsiębiorstwie (...) W. w okresie od 1 kwietnia 1987 r. do 31 lipca 1995 r. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 28 lipca 1995 r., gdyż nie określono charakteru pracy zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a stanowisko pracy nie zostało określone ściśle z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego,

- w okresie od 1 stycznia 1981 r. do 31 marca 1987 r., gdyż pracodawca nie wykazuje, iż w tym okresie wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu podał, że nie ma możliwości ani wpływu na zmianę i poprawne wypisanie świadectwa pracy w szczególnych warunkach przez (...) W., albowiem wymieniony zakład pracy został zlikwidowany w 1995 r. Wskazał też, że w okresie od 1 stycznia 1981 r. do 31 marca 1987 r. pracował na stanowisku montera wodno-kanalizacyjnego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nigdy zaś nie pracował jako ślusarz remontowy, jak podał w

świadczenie pracy ówczesny zakład pracy. Od 1 kwietnia 1987 r. został brygadzystą jako monter wodno–kanalizacyjny, więc nie mógł wcześniej pracować jako ślusarz remontowy i zostać brygadzystą, nie znając charakteru pracy jako monter wodno–kanalizacyjny.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. K. ur. dnia (...) wiek 60 lat ukończył z dniem (...)r. Na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił 25 lat i 5 dni ogólnego stażu pracy, w tym: 24 lata, 2 miesiące i 8 dni okresów składkowych oraz 9 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych, a także w świetle ustaleń zaskarżonej decyzji, także 1 rok, 7 miesięcy i 21 dni (od 01 sierpnia 1996 r. do 31 grudnia 1997 r. i od 01 czerwca 1998 r. do 31 grudnia 1998 r.) pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony był członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu Państwa.

Dnia 11 września 2015 r. J. K. złożył wniosek o przyznanie emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym. W wyniku rozpoznania wniosku ubezpieczonego ZUS Oddział w L. w dniu 3 listopada 2015 r. wydał decyzję odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury, zaskarżoną w niniejszej sprawie.

(bezsporne, nadto akta emerytalne ZUS)

Wnioskodawca J. K. w dniu 16 października 1979 r. podjął zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) W. z siedzibą w K.. W okresie zatrudnienia w tym Przedsiębiorstwie wnioskodawca wykonywał prace na stanowiskach:

- elektromontera od dnia 16 października 1979 r. do dnia 31 grudnia 1980 r.,
- ślusarza remontowego od dnia 1 stycznia 1981 r. do dnia 31 marca 1987 r. i
- montera wodno-kanalizacyjnego, brygadzysty od dnia 1 kwietnia 1987 r. do 31 stycznia 1991 r., tj. do końca zatrudnienia w tym Przedsiębiorstwie.

Wskazany wyżej stosunek pracy ubezpieczonego ustalał na mocy porozumienia stron, porozumienia pomiędzy zakładami, w następstwie którego wnioskodawca rozpoczął pracę w spółce (...) S.A. W. – K., powstałej z przekształcenia przedsiębiorstwa (...). W spółce (...) wnioskodawca był zatrudniony od dnia 1 lutego 1991 r. do dnia 31 lipca 1995 r. na stanowisku montera wodno-kanalizacyjnego.

W dniu 28 lipca 1995 r. spółka (...) S.A. wystawiła ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wskazując że wnioskodawca pracował w spółce (dawniej Przedsiębiorstwo (...) W.) od dnia 16 października 1979 r. do dnia 31 lipca 1995 r. i że w okresie od dnia 1 kwietnia 1987 r. do dnia 31 lipca 1995 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace montera urządzeń i instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych na stanowisku montera wodno-kanalizacyjnego, wymienione w części B, dziale V, poz. 1 pkt 6 wykazu stanowiącego załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze /Dz. Urz. MRLiGZ nr 2/88, poz. 4-5/.

Następnie, w okresie od 1 sierpnia 1996 r. do 31 grudnia 1997 r. i od 1 czerwca 1998 r. do 31 grudnia 2002 r. wnioskodawca pracował jako monter wodno-kanalizacyjny w Przedsiębiorstwie Usług (...) w J..

D o w ó d: akta emerytalne, rentowe i kapitałowe ZUS, w tym: świadectwa pracy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Obowiązująca od 1 stycznia 1999 r. ustawa o emeryturach i rentach z FUS przewiduje różne podstawy nabycia prawa do emerytury, uzależniając je od daty urodzenia ubezpieczonego. Osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r. – jak wnioskodawca – generalnie nabywają prawo do emerytury powszechnej w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego, który został określony w art. 24 tej ustawy. W przypadku mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 r. wiek ten wynosi co najmniej 67 lat (art. 24 ust. 1b pkt 20). Wymieniona ustawa dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. przewiduje jednak dodatkowo możliwość nabycia prawa do emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze na podstawie art. 184 tej ustawy. Wobec nieosiągnięcia przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego, sporną kwestią pozostawało więc, czy spełnia on warunki do nabycia świadczenia tzw. obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa wyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu.

Zgodnie z treścią przepisu art. 32 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym przepisie, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wykazanie ogólnego i szczególnego stażu pracy w wymiarze wyższym niż 25 i 15 lat nie mają znaczenia dla ustalenia samego prawa do świadczenia, a jedynie wpływają na jego wysokość.

Jak wynika z okoliczności faktycznych sprawy, wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 lat, był członkiem OFE, ale – jak podał organ rentowy – złożył on wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu Państwa, spełniając tym samym jeden z warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Bezsporne było też, że wnioskodawca posiada wymagany ogólny okres zatrudnienia co najmniej 25 lat. Sporne w sprawie pozostawało natomiast, czy wnioskodawca ma wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy bowiem zaliczył ubezpieczonemu jedynie 1 rok, 7 miesięcy i 21 dni pracy do pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca zaś twierdził, że w szczególnych warunkach pracował stale i pełnym wymiarze czasu pracy jako monter wodno-kanalizacyjny od dnia 1 stycznia 1981 r. bez przerwy do 31 lipca 1995 r., co łącznie z okresem uznanym przez ZUS daje ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 ust. 2 cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., okresy pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W orzecznictwie wskazuje się, że podstawowym dokumentem poświadczającym staż pracy w warunkach szczególnych jest świadectwo wykonywania pracy w takich warunkach wystawione przez uprawnionego pracodawcę lub jego

następcę prawnego. Brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie świadczy jednak o tym, że ubezpieczony faktycznie pracy takiej nie realizował. W postępowaniu przed Sądem nie stosuje się bowiem ograniczeń dowodowych, jakie istnieją w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. Zatem okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków. Nie mniej jednak nie zawsze możliwe będzie oparcie się tylko i wyłącznie na zeznaniach świadków. W sytuacji bowiem istnienia świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, dokonując jego weryfikacji w postępowaniu sądowym, pamiętać należy, że dowód z zeznań świadków czy przesłuchania stron (art. 473 k.p.c.) ma charakter jedynie subsydiarny, co oznacza, że dysponowanie tylko takim dowodem (do tego ogólnikowym) dla ustalenia, wbrew treści wydanego świadectwa pracy, nie kwestionowanego przez lata, mającego generalnie oparcie w treści dokumentacji pracowniczej, może być niewystarczające dla udowodnienia innych okresów wykonywania pracy albo innego rodzaju wykonywanej pracy niż to przyjęto w rzeczonym świadectwie (por. np. wyrok SA w Łodzi z dnia 28 listopada 2013 r., III AUa 1803/12). Pamiętać też należy, że prawo do emerytury w obniżonym wieku stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na uprawdopodobnieniu wykonywania pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., lecz musi zostać udowodnione, i temu służą m.in. dokumenty. Dlatego w orzecznictwie podkreśla się, że same zeznania świadków czy wnioskodawcy, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Nie jest przy tym dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków w sytuacji, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (por. np. wyrok SA w Łodzi z dnia 16 października 2013 r., III AUa 211/13, wyrok SA w Białymstoku z dnia 22 maja 2014 r., III AUa 1344/13)

W przedmiotowej sprawie, w aktach emerytalnych wnioskodawcy znajduje się świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wydane przez spółkę (...)S.A. W. – K. z dnia 28 lipca 1995 r., w którym pracodawca wskazał, iż ubezpieczony w szczególnych warunkach jako monter wodno-kanalizacyjny stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował od 1 kwietnia 1987 r. do 31 lipca 1995 r. (a więc przez łączny okres 8 lat, 4 miesiące i 1 dnia). W świadectwie tym wskazany jest pełny okres zatrudnienia wnioskodawcy w spółce (wcześniej: w Przedsiębiorstwie (...) W., które przekształciło się w spółkę (...)), a mianowicie od dnia 16 października 1979 r. do dnia 31 lipca 1995 r. Jednakże pracodawca ten wyszczególnił w świadectwie powyższym jako okres pracy w szczególnych warunkach tylko okres od 1 kwietnia 1987 r. do 31 lipca 1995 r., a więc ten, kiedy to ubezpieczony pracował jako monter wodno-kanalizacyjny–brygadzysta. Takie same okresy wynikają ze świadectwa pracy wnioskodawcy z dnia 31 stycznia 1991 r., wystawionego w związku z zakończeniem zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...). W świadectwie tym wskazano, że J. K. pracował w Przedsiębiorstwie (...) W. z siedzibą w K. w następujących okresach na stanowiskach:

- elektromontera od dnia 16 października 1979 r. do dnia 31 grudnia 1980 r.,

- ślusarza remontowego od dnia 1 stycznia 1981 r. do dnia 31 marca 1987 r. i

- montera wodno-kanalizacyjnego–brygadzysty od dnia 1 kwietnia 1987 r. do 31 stycznia 1991 r. W rozpoznawanej sprawie brak jest akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) oraz w spółce (...). Nie mniej jednak, skoro w świadectwie pracy z dnia 31 stycznia 1991 r. tak szczegółowo wyróżnione zostały okresy i stanowiska, jakie ubezpieczony w tych okresach zajmował, a następnie kolejny pracodawca ubezpieczonego, spółka (...) również w sposób dokładny wskazała okres jego zatrudnienia w tej spółce i w Przedsiębiorstwie (...), oraz okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, to nie sposób uznać, iż tak ściśle korelujące ze sobą dokumenty są dziełem przypadku. W ocenie Sądu, podstawę wymienionych świadectw stanowiła dokumentacja pracownicza ubezpieczonego. Pozbawiony nie tylko oparcia w dowodzie z dokumentów, ale także rażąco sprzeczny z treścią wymienionych wyżej świadectw pracy, dowód z zeznań świadków nie jest, na co wskazują przytoczone wyżej poglądy orzecznictwa, wystarczający do ustalenia, że wbrew treści tym świadectwom, ubezpieczony nie wykonywał w przedsiębiorstwie (...) pracy ślusarza remontowego, gdyż był monterem wodno-kanalizacyjnym.

Co prawda przesłuchani w sprawie świadkowie R. B. i S. L. stwierdzili, że wnioskodawca w okresie od 1 stycznia 1981 r. do 31 lipca 1995 r. cały czas pracował jako monter wodno-kanalizacyjny, jednakże pamiętać należy, że

dowody z zeznań tych świadków są tylko dowodami pośrednimi, a w związku z tym, iż wykazują przeciwieństwo tego, co znajduje się w dokumentach, należy podchodzić do nich z dużą ostrożnością. Należy uwzględnić także istotny fakt, że będący jednym ze świadków S. L. jako Dyrektor Przedsiębiorstwa (...) W. z/s w K. osobiście podpisał świadectwo pracy wnioskodawcy z dnia 31 stycznia 1991 r., wskazujące, że w okresie od 1 stycznia 1981 r. do 31 marca 1987 r. ubezpieczony pracował jako ślusarz remontowy, a dopiero od dnia 1 kwietnia 1987 r. objął stanowisko montera wodno-kanalizacyjnego–brygadzysty (k. 5 akt rentowych). Takiej samej treści świadectwo pracy, tj. w zakresie czasokresów pracy ubezpieczonego i zajmowanych stanowisk w Przedsiębiorstwie (...) wydał Syndyk Masy Upadłości tego Przedsiębiorstwa (k. 5 akt kapitałowych). Dowody ze świadectw pracy są ze sobą zgodne oraz precyzyjne co do dat oraz charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w spornym okresie. Dlatego też w przekonaniu Sądu nie ma żadnych uzasadnionych podstaw, by wynikające ze świadectw pracy fakty ignorować i za wiarygodne uznać sprzeczne z tymi faktami zeznania świadków.

W świetle zaprezentowanego wyżej stanowiska judykatury oraz biorąc pod uwagę całokształt okoliczności niniejszej sprawy wyłaniający się ze zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd uznał, iż wnioskodawca J. K. nie wykazał, aby w okresie od 1 stycznia 1981 r. do 31 marca 1987 r. (tj. przez 6 lat, 3 miesiące i 1 dzień) wykonywał pracę inną niż ślusarz remontowy, a mianowicie pracę montera wodno-kanalizacyjnego. Samo zaś przyjęcie (jak wskazano w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 28 lipca 1995 r.), że ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako monter wodno-kanalizacyjny w okresie od 1 kwietnia 1987 r. do 31 lipca 1995 r. jest niewystarczające, by uznać, że wnioskodawca spełnił warunek stażowy 15 lat pracy w takich warunkach. Okres powyższy wynosi bowiem 8 lat, 4 miesiące i 1 dzień i nawet z okresem uznanym przez ZUS (tj. 1 rok, 7 miesięcy i 21 dni) nie da wymaganego ustawą stażu 15 lat.

W takim stanie rzeczy, z powyższych przyczyn nie było podstaw do uwzględnienia odwołania, które Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. jako niezasadne oddalił.